אלו עוברין פרק שלישי פסחים

נאכל לתשעה. ליום תשיעי לחייבו: **נאפה בערב שבת.** זו מסדרין אותן למחר ולשבת הבאה מסלקים אותן הרי הוא נאכל לשבת הבאה ליום תשיעי לחייבו: **חל י"ט בערב שבת.** ולא היו יכולין לאפות דבר שלא לצורך י"ט ואפילו מערב י"ט שהוא חמישי בשבת נאכל לשבת שניה דהיינו בעשרה: **שני ימים של ר"ה.** הלו בחמישי ושני כגון שבאו עדים מן המנחה ולמעלה דתנן (ר"ה דף ג:) טוהגים אותו היום קודש ולמחר קודש נאפה ברביעי בשבת ונאכל בשבת שניה לאחר עשר והוא שבת גלו יום טוב הוא דכשהיו באים עדים לאחר המנחה היו עושין אוהל מעובר ומונין מיום שני דלמחרינן (שם) שלא היו מקבלין את העדים לקדש כו ביום אח"כ באים קודם המנחה וא"נ הוי יום טוב מני אכיל ליה לאורתא דהוי נאכל ביום ולילה ובקדשים לילה הולכת אחר היום. ושני ימים טובים של ר"ה דוקא נקט דבזמן לחם הפנים לא היו שני ימים טובים של גליות: **שאינו דוחה.** נאפייתו: לחם הפנים לרבי שבת הוא שמקלקין ואוכלין אותו בשבת ואי מדאורייתא נעשין בי"ט בנבולין ומדרבנן הוא דאסור הא במקדש קיימא לן[ה] דלא גזרו על השבות ואמאי אינו דוחה: לעולם לרבי שבת בי"ט אין בהן אלא משום שבות ודקא קשיא לך הכא ליתמרי דאין שבות במקדש: **שבות קרובה.** של י"ט עצמו או של אותה שבת עצמה שצריכה לבו ביום במקדש התירו: **שבות רחוקה.** לדחות שבות י"ט זה בשביל שבת שניה לא התירו במקדש: **ואינו דוחה אם יום טוב הכפורים.** נאפייתו דאיסורא דאורייתא הוא דלא הותר בו אוכל נפש אבל יו"ט הותר בו אוכל נפש והאי אוכל נפש הוא ואע"ג דאינו נאכל לאחר עשר יום. כגון שבאו עדים מן המנחה ולמעלה ולמחר קודם המנחה מ"כ למחר ביום ו' חול גמור הוא ויכולין לאפות לחם אחר ביום ו' ולחם הראשון יפלה דאין המנור מקדשם כיון דקסבר דאינו דוחה לא שבת וי"ט כדפרישית לעיל: **ואי אמרת צורכי שבת נעשים בי"ט.** תימה לר"י מאי פריך והא רב חסדא לא פליג עליה דרבה אלא שמתיר לבשל בי"ט לשבת כמו שמותר לבשל לבו ביום דקדושה אחת היא כדפ"ה אבל בכה"ג דמייתי אפי' לבו ביום אסורה כדקתני סיפא גבי שני הלחם והכא לא אמר רב חסדא שיעשו בי"ט יותר מרבה ונראה לר"י דה"פ לעיל לרבי שבת נעשים בי"ט לאו משום דקדושה אחת היא אלא כלומר הואיל שהיא מצות שבת אם לא יעשנה בי"ט שוב לא יעשנה תשיב כמו אוכל נפש די"ט והשתא פריך שפיר בשלמא לדידי דלא שרינא בי"ט לשמחת י"ט אלא בכה"ג שיהא עיקרו משום שמחת י"ט והכא ליכא שמחת י"ט וגבי שתיה לחם נמי אין עיקרו לשמחת י"ט אלא עיקרו משום זכר אלא לדידך דאמרת לרבי שבת נעשים בי"ט וכל דבר שהוא מצוה וצריך לעשות בי"ט שאין לו זמן אחר הכא אמאי לא דחי י"ט וכן נראה לקמן גבי שתי הלחם ורש"י פי' גבי שתי הלחם לדרבה א"ש דלא שייכא הואיל משום דהתיה שעתא לא חזו עד שיסמנו עליהם כבשים ויחבוק דמן וקשה לר"י לפירושו כיון דהגמרא אינה יודעת חילוק בין גבוה לדליוט ומי נשביל אלא יהא עכשיו לאו אע"פ שיהא לאו לבו ביום יהא אסור הלא כשאופה העיסה לאוכלים אינה לאויה עד שתאפה ושלמי חגיגה שמותר לשחטן אע"פ שאסורים עד שיחבוק דמן ושחט בהמתו נמי בשעת שחיטה אינה לאויה אלא כיון שמותר אחר זמן לבו ביום לאו אסרון הוא וא"כ תיקשי נמי לרבה ומיהו י"ל לפ"ה דשתי הלחם אין להם שום אסרון בגופו:

ולר"ש ב"נ דאמר דוחה י"ט. בשלמא לדידי דאמינא דסבירא ליה לת"ק דלורכי שבת אינן נעשים בי"ט איכא למימר דבהא פליגי ואלא איירי אלא בדאורייתא וקשה לך מת"ק אי נמי אומר רשב"א דאיכא למימר דפליגי דמר סבר אמרי' הואיל ויכול לבדותו ומר סבר לא אמרי' הואיל דאלא שבת כדפרי' לעיל אלא לדידך דאמרת דטעמא דת"ק משום שבות רחוקה בהא ליפלוג עליה רשב"ג:

לכם ולא לגבוה. פי' אף ולא לגבוה ודרשינן נמי ולא לנכרי כדמוכח בגילה (דף כ:) דמאן דסבר נדרים ונדבות אין קריבין בי"ט דרש נמי לכם ולא לנכרי גבי אמרו להם בית שמאי לבית הלל והלא כבר נאמר לכם ולא לגבוה:

ומוקדשין. פ"ה דבמוקדשין איכא תרתי בשור עובר משום לא תעבוד בבכור שורך וחמור שהוא קדשי בדק הבית חייב משום מעילה ובמנס דחק דבשור גופיה מיחייב משום מעילה אם הוא עולה או חטאת וקשה לר"י דבפרק בתרא דמכות (דף כב.) אמר מידי דאיתא בשאלה לא קתני ופריך והרי הקדש ומשני בבכור ופריך והרי מזיד והשתא מחמור הוה ליה לאקשויי לפ"ה כיון דאיירי במחמור הקדש וע"ק לפי' ליתשוב נמי כלאי זרעים ולוקמא כגון שזרע הרבה מינין בכרם דמי אלא גוונא פריך במסקנא מכות (דף כח.) לתשוב כמה לאו * ונראה לר"י דלא תשיב לאו דמעילה אלא הגך לאו דלקי עלייהו אחרישה כל שהוא אבל אלאו דמעילה לא לקי עד שיחרוש בשוה פרוטה וכלאי הכרם מפרש ר"י דתשיב תרי לאו משום כלאי הכרם וכן משמע כפי' מדלא קתני כלאי הכרם אלא כלאים בכרם והא דאמר רבי יאשיה אינו חייב עד שיזרע חטה ושעורה ומרגן במפולת יד לאו משום דליתא ליה כלאי זרעים אלא אינו חייב משום כלאי הכרם קאמר וכן משמע בירושלמי דקאמר על דעתיה דר' יאשיה כתיב שדך לא תזרע כלאים לאחר דבר אגמר לא תזרע כרמך כלאים פי' כיון דבלא תרגן מיחייב משום שדך ומשני שאם התרו בו משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה וכן משמע בפ' אותו ואת בנו (חולין פב.) דקאמר הזורע כלאים כלאים לוקה ופריך כלאים כלאים למה לי ומסיק מילתא אגב אורחיה קמשמע לן דאיכא תרי גווני כלאים לאפוקי מדרבי יאשיה דאמר עד שיזרע חטה וכו' וקא משמע לן דכי זרע חטין ותרגן ושעורה ותרגן נמי חייב ומדלא נקט חטה ושעורה אלא חטה ותרגן משמע דרבי יאשיה מודה בחטה ושעורה דליקה משום כלאי זרעים והא דאמרינן בפרק בתרא דכתובות (דף נד.) דתירוש ויצהר אין תורמין מזה על זה מדכתיב כל אלב יצהר וכל אלב תירוש ודגן תן אלב לזה ותלב לזה אשכחן תירוש ויצהר תירוש ודגן דגן ודגן מנין אמרת קל וחומר וכו' ולרבי יאשיה מייתי לה הכי מה תירוש ויצהר שאינם כלאים זה עם זה אפילו

נאכל לתשעה לעשרה ולאחד עשר לא פחות ולא יותר כיצד כדרכו לתשעה נאפה בערב שבת נאכל בשבת לתשעה חל יום טוב להיות בע"ש נאכל לשבת לעשרה שני ימים טובים של ראש השנה נאכל לשבת לאחד עשר [א]לפי שאינו דוחה לא את השבת ולא את הי"ט ואי אמרת צורכי שבת נעשין בי"ט אמאי לא דחי י"ט א"ל [ב]שבות קרובה התירו שבות רחוקה לא התירו ולרשב"ג דאמר [ג]משום רבי שמעון בן הסגן דוחה את י"ט ואינו דוחה את יום צום מאי איכא למימר בהא פליגי מר סבר שבות קרובה התירו שבות רחוקה לא התירו ומר סבר שבות רחוקה נמי התירו מתיב רב מרי [ד]שתי הלחם אינן נאכלות לא פחות משנים ולא יותר על שלשה כיצד נאפות ערב יום טוב נאכלות ליום טוב לשנים חל י"ט להיות אחר השבת נאכלות לי"ט לשלשה [ה]לפי שאינה דוחה לא את השבת ולא את הי"ט ואי אמרת צורכי שבת נעשין בי"ט השתא דשבת בי"ט שרי דיום טוב ביום טוב מיבעיא שאני התם דאמר קרא לכם [ו]לכם ולא לגבוה ולרשב"ג דאמר משום ר"ש בן הסגן דוחה את יום טוב מאי איכא למימר סבר לה כאבא שאול דאמר [ז]לכם לכם ולא לנכרים שלח ליה רב חסדא לרבה ביד רב אחא בר רב הונא מי אמרינן הואיל והא תנן [ח]יש חורש תלם אחד וחייבין עליה משום שמונה לאוין החורש בשור וחמור והן מוקדשים וכלאים בכרם ושביעית

מסורת הש"ס

א) מנחות קי: ערכין חי, ב) [שבת קיד:], ג) [מנחות קי:], ד) נ"ז שם ערכין חי, ה) [גילה כ:], ו) [שם: כפ. מה: מגילה יז:], ז) מכות כח:, ח) [לקמן סה.], ט) [דברים כבן, י) [שם טון].

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ובוקדשין. ונראה לרי"ל. עיין כמוכר אבן ר"ה דף ל ד"ה לדקות:

מוסף רש"י

שני ימים טובים של ראש השנה. הלו שני ימים טובים של ר"ה להיות חמישי בשבת ושני בשבת, נאפה לחם הפנים ברביעי בשבת ונעבד בשבת ונאכל בשבת שניה שהוא אחד עשר לחדשיה (ערכין חי:) ואי קשיא ר"ב מינהו, דהא אין נאכלות עד מוצאי שבת, לאותו שבת הוי יום הכפורים, הא לא קשיא, דלענין אכילת קדשים בלילה הולך אחר היום שעבר, כדאמר באותו ואת בנו (חולין פב.) הילכך מיתקרי י"ט (מנחות ק:). שבות קרובה התירו. כלומר לחיוב שבת אמרינו לעולם דבר קרוב הלא לעולם דבר רחוק (שבת קיד:). ואינו דוחה. אפילו, את יום צום. הלו יום הכפורים בערב שבת אין לחם הפנים נאפה כי (מנחות ק:). לא פחות משנים. מצני ימים מצנאפו (שם). יש חורש תלם אחד. יש עוכר הלא מחרים בשור וכחמור ונלקטים עליו איסורים הרבה עם אותו לאו בלבד, והא לא עסיק שיהא חורש בכמה שורים וכמה חמורים והרי נלקטים איסורין הרבה עליו, בלבל הפסות קאמר ואלאו דכלאים קאי לנקוט עליו כל איסורין שהוא יכול (מכות כא:). והן מוקדשים. בגמ' מוקי ליה בבכור, ובכור שור ופער חמור קאמר, וקעבר בהן משום לא תעבוד בבכור שורך, ואלינא דר' יהודה דאמר בפ"ק דבכורות (ט:) פטר חמור אסור בהנאה, דבכלל לא תעבוד הוא, ואע"ג דבקדש כתיב בכור שורך, איכא דרש ליה בכור שורך למעוטי שיתפות ולא למעוטי פטר חמור, אי נמי מתני' כמאן דמתעבד פטר חמור מהכא. שור וחמור דקתני כמתני' לאו דוקא, דשור ושה קאמר, והאי דנקט חמור משום ליצנא דקרא דבני כלאים כתיב שור וחמור, והוא הדין לכל שני מינין, ומשום הנאה דמיתהני מהקדש והרי ליה חיוב בתמעילה לא לקי, דבכור לאו בר מעילה הוא, דהא ממון הכן הוא דאין מעילה אלא בקדשי גבוה, דמקדשי ה' כתיב, ואין מעילה בבכור אלא בנהנה מן האסורים אחר שריקת דמים, דהנהו לגבוה ניתנו, והוא הדין לכל קדשים קלים, ובקדשי קדשים יש בהן מעילה לפני זריקת דמים לגבוה ניתנו, אבל משמרת הדם זכו בהו כהנים משלהן נגזר והוה ליה ממון כהן ואין בו מעילה, ובן תוכח בר"ה (מה.) כשופר של עולה לא יתקע ואם תקע לא יצא, כשופר של שלמים לא יתקע ואם תקע לא יצא, מאי טעמא, עולה דבא מעילה היא, כיון דמעל בה נפקא לחולין, שלמים דלאו בני מעילה ניתנו לא נפקי לחולין, והרי נמי מוכח בתמ' מעילה ובכמה דוכתי (מכות כא:), וכלאים בכרם. דמכלי בהדי הואיל ומתפה מזרע (שם).

עין משפט
נר מצוה

לג א מי' פ"ה מהל' תמידין הלכה י סמג עשין קלו:
לד ב מי' פ"מ שם הל' ת סמג עשין רמ:

רבינו חננאל

ואקשינן אהא דאמרינן מדאורייתא יום טוב מכין לשבת, איני והתנן במנחות פ"א לחם הפנים נאכל לתשעה לעשרה לאחד עשר לא פחות ולא יותר כו'. ותקנו סיפא לפי שאינה דוחה לא את השבת ולא את היום טוב. ואי אמרת יום טוב מכין לשבת ליפייה בי"ט. ושנינן שבת קרובה התירו, שבת רחוקה לא התירו, כלומר יום טוב מכין לשבת שהוא אחריו. אבל בלחם הפנים אינו מותר באכילה אלא לשבת הבאה שהיא שבת רחוקה לא התירה תורה. ולרשב"ג דאמר משום ר' שמעון בן הסגן לחם הפנים דוחה יום טוב ואינו דוחה את יום צום. כלומר אם חל יום הכפורים ערב שבת אינו דוחה אפיית לחם הפנים יום צום כמו שדוחה יום טוב, קסבר אפילו שבת רחוקה התירו. ומתיב רב מרי משתי הלחם, ואי אמרת יום טוב מכין לשבת יום טוב ליום טוב אמאי אינו מכין. דתנן בשתי הלחם לפי שאינן דוחות לא שבת ולא יו"ט. ומשני שאני קדשים דאמר קרא יעשה לכם לכם ולא לגבוה, ור"ש בן הסגן לכם מותר ק"ו לגבוה ופשוטה היא. שלח חד חסדא לרבה ביד רב אחא בר הונא, ומי אמרינן הואיל, והתנן בפי' ואלו הן הלוקין יש חורש תלם אחד וחייב עליו שמונה לאוין, ואלו הן, החורש בשור וחמור יחדיו. והן אלו שור וחמור מוקדשין, חייב בשור אחת ובחמור אחת כל אחד ואחד בפני עצמו. וכלאים בכרם אחת.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com